

Translumbální přístup do dolní duté žíly – záchranná možnost pro zavedení centrálního žilního katetru

Michálek P.^{1,2}, Brožek T.¹, Kaván J.³, Forejtová L.³, Novák M.³, Malík J.⁴

¹Klinika anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy a Všeobecná fakultní nemocnice Praha

²Uniwersytet Medyczny w Łodzi, Polsko

³Radiodiagnostická klinika, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy a Všeobecná fakultní nemocnice Praha

⁴III. interní klinika endokrinologie a metabolismu, 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy a Všeobecná fakultní nemocnice Praha

Dlouhodobý centrální žilní přístup je v současnosti nejčastěji indikován u parenterální výživy, dialýzy nebo chemoterapie. Část nemocných potřebuje katetr opakovaně nebo po dobu delší než jeden rok. Při uzávěrech nebo závažných stenózách v oblasti horní duté žíly může být alternativou zavedení katetru přímo do dolní duté žíly s využitím translumbálního přístupu. Tato technika je relativně složitá, vyžaduje navigaci skiaskopii nebo výpočetní tomografií a spolupráci intervenčního radiologa. Přehledový článek popisuje indikace, techniku provedení a komplikace tohoto přístupu.

Klíčová slova: dlouhodobý centrální žilní katetr, translumbální přístup, obtížný žilní přístup, komplikace.

Translumbal access to the inferior vena cava – rescue option for insertion of a central venous catheter

Long-term central venous access is currently indicated mainly in patients receiving parenteral nutrition, dialysis, or chemotherapy. Some patients require the catheter to be inserted repeatedly or for a period longer than one year. A translumbal approach with direct insertion of a central venous catheter into the inferior vena cava can be an alternative in cases of confirmed superior vena cava obstruction or significant stenosis. This technique is relatively difficult; it requires fluoroscopy or computed tomography guidance and cooperation of an interventional radiologist. This review article describes indications, technique of insertion, and complications of the translumbal approach to the inferior vena cava.

Key words: long-term central venous catheter, translumbal approach, difficult venous access, complications.

Úvod

Kvalitní a bezpečný vstup do žilního řečiště je v moderní medicíně standardem u většiny hospitalizovaných a části ambulantních pacientů. V perioperační medicíně u rozsáhlých výkonů, v intenzivní péči, ale i při dlouhodobé nitrožilní léčbě je metodou volby kanylace centrálního žilního řečiště. Někteří jedinci potřebují žilní vstup opakovaně nebo dokonce dlouhodobě. Jedná se především o pacienty, kteří dostávají chemoterapii, jsou na dlouhodobé parenterální výživě, je jim aplikována život zachraňující medikace nebo jsou závislí na chronické hemodialyzační léčbě. Tito nemocní jsou ohroženi vznikem stenóz, trombóz nebo jiných uzávěrů centrálních žil i přes komplexní plánování zavádění centrálních žilních katetrů. Pacienty, kteří mají stenózy nebo

Tab. 1. Doporučený algoritmus pro zavedení dlouhodobého žilního katetru [1, 2]

1. linie	- Vena jugularis interna vpravo - Vena jugularis interna vlevo - Vena subclavia vpravo, vlevo (s výjimkou pacientů s chronickou renální insuficiencí) - Vena jugularis externa vpravo (centrální část) - Vena femoralis vpravo, vlevo
2. linie	- Kolaterální žíly - Translumbální přístup do dolní duté žíly - Jaterní žíly - Renální žíly
3. linie	- Vnitřně-zevní punkce vena jugularis interna (systém Surfacter) - Implantace HeRO graftu - Kardiologická implantace katetru do pravé síně srdeční

KORESPONDENČNÍ ADRESA AUTORA:

prof. MUDr. Pavel Michálek, Ph.D., MBA, DESA, MSc., FEAMS, pavel.michalek@vfn.cz

Článek přijat redakcí: 3. 10. 2025; Článek přijat k tisku: 24. 11. 2025

Cit. zkr: Anest intenziv Med. 2025;36(4):292-295